

Toespraak

van de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, prof.dr. J.A. Bruijn

Herdenking Martha Vonk-van Kalker (1943-2022)

datum 10 mei 2022

Wij hebben de goede gewoonte om de oud-leden die ons zijn overleden hier te gedenken.

Vandaag gedenken wij Martha Vonk-van Kalker die op 11 maart jongstleden op 78-jarige leeftijd overleed. Zij was voor de PvdA vier jaar lid van deze Kamer, van 20 september 1977 tot 10 juni 1981.

Martha Catharina Annie van Kalker werd op 23 september 1943 geboren in Groningen. Na de openbare lagere school deed zij tot 1963 gymnasium-a in Emmen. Ze begon in dat jaar te werken als medisch-secretaresse. Twee jaar later werd ze in het Noord-Hollandse Oudendijk hoofd van de afdeling Bevolking en Militaire Zaken van de gemeente.

Martha Vonk-van Kalker was inmiddels ook al binnen de PvdA actief. Eerst als secretaris van het gewest Noord-Holland-Noord en als secretaris van de afdeling Hoorn.

Niet veel later zette ze haar eerste stappen in de politiek toen ze gekozen werd als lid van de gemeenteraad van Oudendijk. Al snel volgde in 1977 het Eerste Kamerlidmaatschap.

In de Eerste Kamer was Martha Vonk woordvoerder binnenlandse zaken en maatschappelijk werk voor de PvdA en voorzitter van de vaste Kamercommissie voor Maatschappelijk Werk. Haar maidenspeech hield ze op 12 september 1978 in het debat met toenmalig minister van Binnenlandse Zaken Wiegels over het wetsvoorstel voor de gemeentelijke herindeling van het Eemshoofddijkgebied.

Het deed haar genoegen, zo zei ze, om haar maidenspeech over dat onderwerp te mogen houden. De reden daarvoor was dat de gemeentelijke herindeling betrekking had op de geboortegemeenten van haar ouders: Uithuizermeeden en Uithuizen die samen de gemeente Hefshuizen zouden vormen.

Anderhalf jaar later, bij de behandeling van de begroting voor het ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, sprak Martha Vonk over het emancipatiebeleid van het kabinet-Van Agt I. Ze was niet te spreken over het kabinetsbeleid dat volgens haar geen rekening hield met de invloed die de economische situatie had op de positie van achtergestelden.

Vonk zei – en ik citeer: “Welvaart en welzijn zijn niet te scheiden. (...) Fundamentele maatschappelijke en economische veranderingen zijn noodzakelijk om mensen echt in staat te stellen de belemmeringen weg te nemen om ontplooiingskansen te benutten.” Einde citaat. Ook in latere debatten bleef zij hameren op deze in haar ogen voor emancipatie zo noodzakelijke veranderingen.

Omdat Martha Vonk-van Kalker op relatief jonge leeftijd lid van de Eerste Kamer was – ze verliet de Kamer toen ze 37 was – had zij nog een lange en rijke carrière na haar Kamerlidmaatschap.

Zo was zij onder andere als geëngageerde van het gewest Twente verantwoordelijk voor economische zaken, verkeer en vervoer, welzijn en personeel. Bij de gemeenten Voorburg en Apeldoorn was ze gemeentesecretaris, en bij de gemeente Rijswijk interim-griffier. Martha Vonk was geruime tijd ook directeur van een bureau voor interim-management en bestuurs- en organisatieadvies.

datum 10 mei 2022

blad 2

Naast haar werk maakte ze ook deel uit van verschillende besturen, met name op het gebied van media en kunst. Ze was secretaris van de Stichting Theater de Tobbe in Voorburg, lid van de Mediaraad en vicevoorzitter van Radio West.

Vanuit haar ervaring in de politiek en het lokaal bestuur was ze verder nog voorzitter van de Kring van Gemeentesecretarissen regio Den Haag en lid van het curatorium van de Thorbecke-academie in Leeuwarden.

Martha Vonk-Van Kalker stond bekend als een ondernemend en daadkrachtig persoon. Ze maakte als Eerste Kamerlid deel uit van een generatie krachtige feministische senatoren schreef de huidige PvdA-fractie bij het bekend worden van haar overlijden.

Moge ons respect voor haar persoon en haar verdiensten voor de samenleving en de Nederlandse parlementaire democratie tot steun zijn voor haar familie en vrienden.

Ik verzoek een ieder om een moment stilte in acht te nemen.